

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز سه شنبه ۴ مرداد ماه ۱۳۲۲ *

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - طرح گزارش شورا اول کمیسیون قوانین داد گستری راجع باصلاح چند ماده از قانون مجازات عمومی و استرداد آن
- ۳ - تقدیم يك فقره لایحه از طرف آقای معاون وزارت داد گستری بقید دو فوریت و تصویب فوریت و اصل لایحه
- ۴ - بقیه شور دوم لایحه آموزش و پرورش عمومی
- ۵ - تقدیم يك فقره لایحه بمجلس از طرف آقای وزیر کشاورزی
- ۶ - بقیه شور دوم لایحه آموزش و پرورش عمومی
- ۷ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه .

(مجلس دو ساعت قبل از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید)

صورت مجلس روز پنجشنبه ۳۰ تیر ماه را آقای (نبیل سمیعی) منشی قرائت نمودند *

۱ - تصویب صورت مجلس

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست ؟ آقای شاهرودی
 شاهرودی - عرض میکنم در ماده ۶ لایحه ای که در
 جلسه قبل تصویب شد بنده پیشنهاد کردم قسمت حبس در
 ماده حذف شود و فقط آن قسمت جریمه مالی باقی بماند و بنا به
 پیشنهاد آقای دشتی هم این نظر تصویب شد و باین مناسبت
 بایستی در قسمت آخر ماده درجائی که نوشته است چنانچه
 ولی طفل زن باشد در این قسمت هم باید قسمت حبس
 حذف شود ولی در روزنامه ها بنده خواندم که ماده را فقط

قسمت بعدیش را حذف کرده اند این را باید اصلاح بفرمائید
 که میانیت باهم نداشته باشد .

نبیل سمیعی - همینطور هم هست شما توجه نفرمودید .
 رئیس - در صورت مجلس نظری نیست (خیر) صورت
 مجلس تصویب شد .

۲ - بیانات آقای نوبخت و تقدیم ورقه استیضاح
 نوبخت - خدا را بشهادت میطلبم که آنچه در پشت این
 تریبون گفته ام و آنچه میگویم تنها اصلاح کشور خود را در
 نظر داشته ام و يك ذره غرض خصوصی و نظر خاصی بنکسی

* عین مذاکرات مشروح یکصد و هشتاد و پنجمین جلسه از سیزدهمین دوره قانون گذاری (مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۲۰)

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

* * اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

- غائبین با اجازه - آقایان : دکتر سمیعی - دکتر سنگ - دادور - فاطمی .
- غائبین بی اجازه - آقایان : روحی - مرآت اسفندیاری - فیاض - طوسی - شه دوست - دکتر تاج بخش - مشیردوانی - شجاع - مهلب -
- معتصم سنگ - فرشی - یار احمدی - سلطانی - صادق وزیری - فتوحی - شهاب سنگ - نقابت - کابل ماکو - حریری - نصر تپان - فرمانفرمائیان

یا چیزی ندارم... آقایان هم اگر نسبت بمن بی لطفی کنند و باز مورد حمله ام قرار بدهند مرجع شکایتی ندارم چه آنکه در برابر خداوند قادر و توانا زانو بزمین زده شکوه و انابه نمایم. از آقایان نمایندگان استدعا میکنم اگر من چیزی بخطا میگویم یا اگر براه کج میروم با بیانات منطقی و قانع کننده مرا هدایت کنند و جواب درست بدهند و گرنه هیاهو کردن و یا مغالطه بمن تاختن نه موجب رضایت خداوند و نه مایه خوشنودی مردمی است که این مجلس با پول آنها دایر است. این راهم یادآوری شوم که خود آقایان میدانید **فوبخت** - خیلی با خودم محاجه کردم و سعی کردم خودم را مجاب نمایم که چون کلام پیشرفت ندارد سکوت و خموشی اختیار نمایم و از مرگ هزارها افراد این آب و خاک که بدون هیچ موجب مشروعی گشته هوا و هوس و بعضی عناصر میشوند بهمان تأثیری که در قلب خودم دارم اکتفا کنم اما متأسفانه این نفس ضعیف و روح متشنج من نتوانست این بار سنگین را تحمل کند. و جدانم قانع نشد زیرا هنوز زبانم بریده نیست و گفتار در تحت اختیار من است پیغمبر ما در ضمن فرمانهای اولیه خود فرموده است «قولوا الحق ولو علی انفسکم» اگر کسی تابع پیغمبر اسلام باشد باید با او عمل کند و من چون مسلمان هستم نمیتوانم از امر او سزایی بکنم. حق را میگویم اگر چه بزبان و ضرر خودم تمام بشود. بسیاری از مطالب است که اظهار آنها بشکل تذکر در مجلس لازم میشود در صورتیکه در ضمن شور لویایح دولت اظهار آنها بیجا و خارج از موضوع است در اینجا نظامنامه ما معین کرده است که نماینده میتواند از نطق قبل از دستور یا سؤال یا استیضاح استفاده کند در تاریخ بیست و دوم اردی بهشت و پنجم خرداد هم در بیست و پنجم اردی بهشت و نهم خرداد آقای وزیر جنگ را احضار کرده اند و بالاخره پس از یادداشت های متوالی وزارت جنگ نامه بشماره (۲۸۵۱) در ۲۶ خرداد نوشته است که آقای وزیر جنگ روز ۲۹ ماه جاری برای جواب حاضر میشوند. آنروز نیامدند و روزهای بعد راهم

که معین کرده اند بالاخره تا الان برای جواب سؤالها حاضر نشده اند و بنابراین من ناچارم خودم را موظف دیدم که از آنچه نظامنامه در قانون بمن حق داده است بنفع کشور خودم استفاده کنم در اینجا که مجلس است ماهر هفته چندین بار جلسات علنی و خصوصی تشکیل میدهم و لویایحی را منظر ح میکنیم و بخیال خود قوانینی برای رفاه حال مردم وضع مینمائیم اما بیک نکته اساسی نظر ما کمتر متوجه میشود و آن این است که آیا در این کشور چه نقاط نزدیک بمرکز و چه امکنه دور دست آیا در برابر تعذبات و تجاوزات خارجی و داخلی ملتی باقیمانده است که برای او قانون وضع نشود یا نه؟ در اثر قحطی و فقر و تنگدستی همه روزه بنفوس این کشور شماره های معتنابهی کاسته میشود چه آنها که در اثر امراض میمیرند و چه آنها که از گرسنگی تلف میشوند و چه آنها که از این کشور مهاجرت میکنند و چه آنها که بقتلهای عمدی و غیر عمدی دوستان متفق شما جان میسپارند و چه آنها که خود دولت بوسیله توپ و مسلسل و طیاره و خمپاره انداز از میان میبرد و نفوس این کشور در میان خطر هائیرا که دولتها ایجاد کرده اند فعلاً محصور است و من خود را وجداناً موظف می بینم که در پشت این تریبون آقایان را بعواقب وخیم این اوضاع متوجه نموده عرض کنم که دولت فعلی ما این نحو عمل کشور را بانقلاب و اغتشاش سوق میدهد و معلوم است اگر انقلابی هم در این مملکت روزی لازم باشد آنروز امروز نیست زیرا در کشور ما متأسفانه چندین قسم نیروی خارجی وجود دارد و هر انقلابی در چنین کشوری بنفع بیگانه تمام میشود. از آقایان خواهش میکنم بوزارت خارجه و داد گستری مراجعه فرمائید و ملاحظه کنید که روزانه چقدر از نفوس این کشور را بطور عمد یا غیر عمد از میان میبرند و دولت فعلی بواسطه بی کفایتی تا کنون نتوانسته است نیروی متفقین را که موقه در شهر های ایران آمد و رفت میکنند ملزم نماید که قوانین و مقررات داخلی کشور را محترم بشمارند آقایان خواهش میکنم یک ساعت وقت خود را در این راه مصروف داشته با ادارات شهربانی

مخصوصاً زندانهای موقتی و دائمی تشریف فرما بشوند تا اولاً این نکته بشما معلوم بشود که وزارت جنگ ما هم وزارت جنگ است هم اداره ژاندارمری هم شهربانی تهران و شهرستانها و هم دربار محمد علی میرزا امور مجلسها هر یک بنوبه خود داستانی دارد غم انگیز اداره شهربانی برای چند خوشه جو یک نفر فقیر را که در خارج شهر میگردد زندان میآورد و روزگار او را سیاه میکند اما همانهایی هستند که آنقدر حافظ حقوق مردم هستند که در پشت دروازه تهران گاه و جو و گندم مردم را بدون ادای قیمت بزور حمل میکنند و در میدانهای شهر میفرورشتند من هنوز این مسئله را پی نبرده ام که چه مصلحتی از مصالح عالییه کشور ایجناب کرده است که دولت فعلی بنیان و خدت ملی این کشور را متزلزل کند و یکدسته از اهل این مملکت را بکشتن دسته دیگر و ادار نماید البته همه آقایان از خونریزی مدهشی که دولت در فارس و اصفهان ایجاد کرد اطلاع دارید و شاید بدانید که چقدر نفوس این مملکت بکشتن رفته است معلوم نیست چرا خون هزارها اهالی دهات و قصبات و افراد ایلی و سرباز و افسر و افسرهای جوان باید ریخته شود اینها چه گناهی کرده اند آیا مالیات نداده اند؟ آیا بکسی تعدی کرده اند آیا اجنبی را بمملکت خود راه داده اند؟ آیا از دارائی کشور میلیونها ها دزدی کرده اند؟ آیا جز از پول و خزانه اسلحه را که در رکن حیاتی کشور است بدیگران بخشیده اند؟ چه کرده اند که باید خون آنها ریخته شود. در دنیا معمول است و همه روزه در ضمن اخبار دنیا میخوانیم که نیروی یک مملکت شهر بی دفاع کشوری دیگر را بمباران نمیکند زیرا این عمل را برخلاف انسانیت و برخلاف مقررات و قوانین جاری دنیا میدانند تاریخ چنین عمل جابرانه را یاد ندارد که در هیچ مملکتی چنین جنایتی وقوع یافته باشد که دولتی پر گرام کشور خود تنها در یک نقطه صد بمب دوازده کیلوئی و شانزده بمب پنجاه کیلوئی فرو ریزد آنها بر سر یک هشت زن و بچه و موالشی بر روی یک قهقه و چندین دهات.

یک مشت مردم بی دفاع آنوقت مأور بن قتل نفوس هم سینه های خود را بمدهای اعطائی ذات شاهانه مزین نمایند و در برابر اهل مملکت افتخار کنند که هموطن خود را برای خاطر دیگران کشته ایم و نشان گرفته ایم. خدا میداند که اظهار این مطالب انسانرا از حیات بیزار میکند و شرم آور است که باز آقای سهیلی بیایند پشت این تریبون و کلمه امنیت و مصالح عالییه را بر زبان مبارک اجرا نماید اگر اینجا با یک مشت مغالطه و سفسطه و دروغ بمن جواب بدهند در برابر محکمه خدای منتقم چه جوابی خواهند داد بنابراین من خودم را در پیش خدا مسئول میدانم اگر در این مورد خموشی اختیار کنم و خودم را گناهکار میدانم اگر چنین دولت گناهکاری را استیضاح نکنم. این است که بموجب اصل چهل و دوم قانون اساسی و ماده پنجاه و چهارم دولت آقای علی سهیلی را در مواردی که در این ورقه ذکر شده است استیضاح میکنم بر طبق ماده ۴۴ نظامنامه تقاضا میکنم آقای رئیس امر فرمایند آنرا قرائت نمایند (بشرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی، بموجب اصل چهل و دوم قانون اساسی و مطابق فصل ششم ماده چهل و چهارم نظامنامه مجلس شورای ملی اینجناب دولت آقای سهیلی را بواسطه تصمیم مشرک و آقای سپهد احمدی وزیر جنگ را بالاخره از لحاظ مسئولیت انفرادی که در اصل شصت و یکم متمم قانون اساسی تصریح شده است در موارد زیر استیضاح مینمایم:

۱ - در تاریخ بیست و دوم اردی بهشت بمدهای سئوالهایی درباره تلفات ارتش از حیث افراد و وسائل و وسایل و اخراج افسران تحصیل کرده و بعضی تبعیضها در باب حملات نیروی ارتش به (ایده) و اتلاف نفوس و حمله قوای دولتی بر ایل بختیاری چند سؤال بوسیله ریاست مجلس فرستاده و متجاوز از دو ماه است که آقای وزیر جنگ برخلاف اصل چهل و دوم قانون اساسی و اصل شصت متمم قانون اساسی برای جواب حاجت نگردیده اکنون سئوالهایی مذکور را باطله

تأخیری که برخلاف قانون روا داشته است نخستین مورد استیضاح خود قرار میدهم .

۲ - طبق اطلاعی که باینجناب رسیده به امر وزارت جنگ شماره معتناهی در حدود ۲۸۰۰ نفر سرباز و افسر بدو در کوههای سمیرم تمرکز یافته و بواسطه این عمل که هیچ موجب مشروع و قانونی نداشته است نظر ایلات بختیاری و بویر احمدی و قشقائی را به قصد حمله خود جلب نموده و پس از آن بواسطه زد و خورد و حملاتی که نموده است نفوس بسیاری از مردم قصبات و دهات و بسیاری از زارعین و افراد ایلات و شماره زیادی سرباز مجروح و ناپدید شده اند همین قسم به نیروهای متمرکز در جیرفت و پاره نواحی کرمان و بعضی نقاط دیگر تلفات سنگین رسیده است و مخصوصاً در اثر این اقدام در مناطق بهبهان شاهرضا سمیرم ایزدخواست آباده و فیروز آباد کازرون و غیره بساکنین و اهالی تلفات و خسارات مهمی وارد آمده است .

۳ - برخلاف نص صریح قانون اساسی و اصل ۹ و ۱۳ و ۱۴ متمم قانون اساسی نیروی هوایی دولت بر حسب امر وزارت جنگ شهرها و قصبات جنوبی ایران را چه در منطقه فارس و چه در منطقه اصفهان دفعات متوالی و متناوب و در ساعات مختلف بمباران نموده هزارها نفوس بی گناه کشور را در زیر آتش چه از هوا و چه از زمین بهلاکت رسانیده است و گذشته از اینکه هیچ موجبی نمیتواند چنین عمل خصمانه را ایجاب کند این خلاف قانون و خلاف انسانیت را درباره مردمی بکار برده است که قسمت اعظم آنها کسبه و بزرگ و زن و بچه بوده اند و طبعاً بهیچوجه وسیله دفاع نداشته اند در صورتیکه هیچ دولتی نسبت بدشمن خود چنین معامله را درباره شهرهای بی دفاع روانمیدارد و دولت فعلی ایران درباره ملت ایران بکار برده است .

۴ - دولت باید توضیح داده ثابت نماید که چه مصلحت عالی و چه نفع بزرگی برای کشور ماحوظ بوده است که این جنگ داخلی را ایجاد نموده و وحدت ملی ایران را بوسیله این عمل یعنی ایجاد جنگ میان سرباز و کشور و نفوس کشور

متزلزل کرده است

۵ - مامورین وزارت جنگ سربازان را بدون کفش و بعضاً بی لباس و بی خوراک و بعضاً مریض بجننگ ایلات فرستاده است به قسمی که غالب آنها از گرسنگی هلاک شده اند و در اثر تذکری که یکی از افسران ارتش فرستاده و سه روز گرسنگی خود و سربازان را شرح داده و برهنگی آنها را متذکر شده است فرمانده سپاه جنوب فوراً او را بدادگاه نظامی تسلیم نموده است در صورتیکه فرمانده سپاه فارس خود باید بدادگاه نظامی تسلیم گردد .

۶ - با وجود فقر عمومی دولت آقای سهیلی مبالغه کزاف بنام اردو کشی از خزانه ملت بذل و بخشش نموده و با پول مملکت بسیاری از نفوس کشور را از بین برده است

۷ - بواسطه بی کفایتی و عدم لیاقت دولت فعلی تاکنون نتوانسته اند نیروی متفقین که موقتاً متمرکز در بعض شهرهای ایران شده اند ملزم نمایند که قوانین و مقررات داخلی کشور را محترم بشمارند و در اثر این بی کفایتی دولت غالباً تلفات زیادی به نفوس مردم از قبیل قتل های عمدی و غیر عمدی وارد میشود که چند فقره از آنها را روز استیضاح بعرض مجلس خواهم رسانید .

۸ - حبس و شکنجه عناصر وطنپرست و تبعید عدده دیگر و سانسور جرائد در بعضی نقاط کشور .

۹ - وزارت پست و تلگراف برخلاف قانون اساسی از مخبره تلگرافها به بعضی نقاط و مخبره تلگرافهای مردم به بعضی نقاط خودداری نموده و بعضی اوقات شکایت و تلگراف های مردم را توقیف و سانسور نموده و در بعضی نقاط کشور بعضی از مقامات غیر صالح بازرسی میکنند در صورتی که این عمل برخلاف قانون اساسی است .

۱۰ - وزارت خواربار که اخیراً خوشبختانه آن را منحل نموده اند و بر طبق اطلاعی که بمن رسیده است از خزانه کشور مبالغ زیادی حیف و میل شده است و علاوه با وجود وفور ارزاق هنوز آغاز سال جاری است و گرانی و کمیابی مواد ضروری مایه بگرانی واضطراب مردم گردیده

که دولت از حمل آنها بخارج جلوگیری نمینماید .
۱۱ - تعیین پاره مأمورین بواسطه عدم صلاحیت آنها از ریاست محترم مجلس بر طبق ماده ۴۴ نظامنامه تقاضا میکنم که موارد استیضاحی را که تقاضا شده است در مجلس قرائت نموده امر فرمایند دولت روز استیضاح را برای حضور خود در مجلس معین نماید .

رئیس - مطابق نظامنامه استیضاح در مجلس قرائت می شود اگر مجلس قبول کرد بدولت ابلاغ میشود .

طباطبائی - آقا استیضاح قبول شده است .

رئیس - مجلس میتواند قبول کند میتواند رد کند .

جمعی از نمایندگان - خیر آقا . قبول است قبول است

دولت باید بیاید جواب بدهد .

تهرانچی - آقا اساساً استیضاح مورد قبول است و باید بدولت ابلاغ شود .

رئیس - ماده ۴۴ مینویسد هر نماینده که از وزیر میخواهد استیضاحی نماید باید تقاضای خود را کتباً به رئیس داده و موضوع استیضاح را در ضمن معین نماید رئیس آن را در مجلس قرائت میکند و مجلس باید آن تقاضا را قبول نموده . . . .

جمعی از نمایندگان - باید یعنی حتماً باید قبول کنند باید امر است دیگر

رئیس - پس اگر اینطور است بدولت ابلاغ میشود

جمعی از نمایندگان - دستور

۳ - طرح گزارش شور اول کمیسیون قوانین دادگستری راجع باصلاح چند ماده از قانون مجازات عمومی و استرداد آن

رئیس - آقای ابوار .

ابوار - چنانچه خاطر آقایان مستحضر است موضوع چاقو کشها خیلی اهمیت پیدا کرده است بنده مکرراً به آقای معاون وزارت دادگستری پیشنهاد کردم که بیایند به مجلس خوشبختانه امروز آمده اند به مجلس و این لایحه هم دو شوری است و يك ماده هم بیشتر نیست خواهش میکنم که مجلس هم موافقت فرمایند و این را جزو دستور بگذارند

بعد از این لایحه تعلیمات باشد .

وزیر فرهنگ - البته مجلس شورای ملی مختار است هر قانونی را بخواهند جزو دستور بگذارند ولی بنده خاطر آقایان را توجه میدهم به اینکه وقت ما هم کم است و تا شهریور ماه چیزی باقی نمانده است و باید این قانون اجرا شود و این لایحه الان هفت ماه است در مجلس مانده است (بهبهانی - جان مردم مقدم است) بنده از آقایان خواهش میکنم که چون چند ماده بیشتر از قانون تعلیمات باقی نمانده اول قانون تعلیمات را بگذارند بعد این قانون حالا بسته است بنظر آقایان .

جمعی از نمایندگان - آقا این معطلی ندارد .

رئیس - گزارش کمیسیون قوانین دادگستری قرائت میشود .

(بشرح آتی خوانده شد)

گزارش از کمیسیون قوانین دادگستری

به مجلس شورای ملی . . . .

لایحه شماره ۶۰۱/۲۰۱ وزارت دادگستری راجع به کیفر جنحه های کوچک و امور خلافی در کمیسیون قوانین دادگستری مطرح با توضیحات مفصلی که از طرف آقای وزیر دادگستری بیان گردید لایحه پیشنهادی بشرح زیر تنظیم و اصلاح شده اینک گزارش شور اول آن تقدیم مجلس شورای ملی میشود .

ماده واحده - مواد ۱۰/۱۱/۱۲/۱۳/۱۷۳/۲۷۳ قانون کیفر عمومی بشرح زیر اصلاح میشود :

الف - ماده ۱۰ - بشرح زیر تغییر مییابد :

ماده ۱۰ - مجازات جنحه کوچک از قرار ذیل است :

۱ - حبس تأدیبی از یازده روز تا یکماه .

۲ - غرامت از دوپست و يك ريال تا پانصد ريال

ب - ماده ۱۱ - از اینقرار اصلاح میشود :

ماده ۱۱ - مجازات خلاف از قرار ذیل است :

۱ - حبس تکدیبری از دو روز تا ده روز .

۲ - غرامت تا دوپست ريال .

ج - قسمت اخیر ماده ۱۲ بطریق ذیل اصلاح و تبصره بد

ماده مزبور افزوده میشود :

مدت حبس تأدیبی از یازده روز تا سه سال است . تبصره - در هر يك از قوانین کیفری که حداقل کیفر حبس کمتر از یازده روز تعیین شده است از تاریخ اجرای این قانون حداقل کیفر یازده روز خواهد بود و همچنین است در موارد تخفیف مذکور در ماده ۴۵ قانون کیفر عمومی . در مورد غرامت نقدی در امور جنحه از تاریخ اجرای این قانون حداقل کیفر کمتر از دوست و يك ریال نخواهد بود .

د - بماده ۱۷۳ قانون کیفر عمومی تبصره زیر اضافه میشود .

تبصره - در مورد این ماده هر گاه جرح بوسیله چاقو یا هر نوع اسلحه وارد شود اگر عمل مشمول قسمت اول ماده باشد کیفر آن حبس تأدیبی از شش ماه تا دو سال و پنجاه تا دوست ضربه شلاق خواهد بود و اگر عمل مشمول قسمت اخیر ماده گردد کیفر آن حبس تأدیبی از سه ماه تا یکسال و پنجاه تا دوست ضربه شلاق خواهد بود و در این مورد تعقیب منوط بشکایت مدعی خصوصی نخواهد بود و استرداد شکایت نیز مؤثر نیست .

شلاق در هر روز بیش از پنجاه ضربه زده نخواهد شد و در صورت اقتضا دادگاه مقرر خواهد داشت که کیفر شلاق در ملاء عمومی اجرا شود .

ه - ماده ۲۷۳ - تحت دوماده بقرار زیر تغییر مییابد :

ماده ۲۷۳ - کسانی که وسیله معاش معلوم ندارند و از روی بی قیدی و تنبلی درصدد تهیه کار برای خود بر نمیآیند و لگدر محبوب میشوند .

ولگردی خلاف و مجازات آن مطابق باب چهارم قانون

کیفر عمومی است .

ماده ۲۷۳ مکرر - دولت مکلف است اشخاص مذکور در ماده ۲۷۳ را بکار مناسب وادان نماید - در صورتی که از قبول کار امتناع نمایند و یا برای طرفه از کارفرار کنند بعضی تأدیبی از ۱۱ روز تا سه ماه و یا به پنجاه تا دوست

ضربه شلاق محکوم میشوند شلاق روزی بیش از پنجاه ضربه نباید زده شود .

رئیس - آقای افشار

افشار - بنده با این قانون موافقم ولی چنانکه چند روز پیش هم گفته شد اگر ما دقت نکنیم این مجازات برای این قبیل اشخاص کم است اشخاصی که امنیت کشور را متزلزل میکنند بنده معتقدم که مجازاتشان باید از این شدیدتر باشد بنده پیشنهاد هم میکنم و خواهش میکنم موافقت بفرمایند که در شور دوم این مجازات شدیدتر باشد بلکه معتقدم که به شدیدترین مجازات محکوم شوند ولی عرض بنده راجع به خود محاکم است مادام که محاکم اصلاح نشود و مادام که قاضی نرسد و مطابق النعل بالنعل قوانین را اجرا نکنند و اشخاصی که جامعه را هر روز دچار ناامنی میکنند آنها را محکوم نکنند این قوانین فایده اش چیست ؟ بنده عقیده ام این است که قبل از این که این قانون را بیاورید وزارت عدلیه باید يك قانونی بیاورد و اقل محاکم را اصلاح کند وقتی که قاضی درست قانون را اجرا نکرد و آنوقت رئیس الوزرای مملکت را در مقابل نمایندگان مجلس کتک زدند این عمل را اسمش را چه میشود گذاشت وزارت عدلیه نرسید از این محاکم که این آدمی که يك جرم مشهودی در مقابل تمام نمایندگان کرد چرا محکومش نکردید مرحوم فروغی را در همین مجلس زد او را تبرئه اش کردند پس باید محاکم را اصلاح کرد خوب شما حالا این قانون را هم بیکذرا کنید وقتی محاکم شما اینطور است چه فایده دارد و با این محاکم و این قضات که وجدان ندارند و وطنپرستی ندارند و نمیتوانند وظایف خودشان را اجرا کنند گذران این قانون چه نتیجه دارد (هنوز از آقای اینطور نیست)

رئیس - آقای مؤید احمدی

مؤید احمدی - بنده موافقم .

مخبر کمیسیون (انوار) - بنده نظر آقای افشار را بلکه مجازات را در این موارد خیلی شدید عقیده دارم تصدیق میکنم و البته هم مجلس و هم دولت مکلفند و با

این عملیاتی که از طرف این افسار گسیخته ها شده است مجبور است که این کار را بکنند حالا که نظر مجلس اینچنین است و بدوات هم مأموریت میدهد که در تشدید این مجازاتها بکوشد البته چون شور اول است پیشنهاد میفرمائید و اصلاح میشود اما راجع به اجرائیات شما تصدیق بفرمائید که حکومت ما حکومت ملی است ما در حکومت ملی افراط داریم نه تفریط قوانین طوری بوده است که آمده اند اینها را تبرئه کرده اند یا قرار منع تعقیب صادر کرده اند بالاخره مقید بیک ماده و يك قانونی بوده است و معذک این تذکرات را آقای معاون وزیر دادگستری هم باید در نظر داشته باشد و ایشان هم آدم جدی هست و الا کسی که در محکمه استیناف رأی به اعدام داد ایشان بودند (خنده نمایندگان) و البته این نظر را هم تعقیب خواهند کرد و امیدواریم که با جدیت ایشان بهین زودی چاقو کشی از بین برود .

رئیس - آقای امیر تیمور

امیر تیمور - بنده تصور میکنم که قسمت اخیر فرمایشات آقای افشار بسیار صحیح و شایسته است که دولت و وزارت دادگستری يك توجه مخصوصی بکنند و در اصلاح محاکم يك قدمهایی بردارند باور بفرمائید که يك قسمت از این عملیات بواسطه بی ترتیبی محاکم است و الا شمار برای جلوگیری از این عملك قانون ندارید آقای ؟ شما اگر بخواهید از چاقو کش جلوگیری کنید قانون ندارید ؟ خوشبختانه قوانین بسیار صریح و روشن دارید متأسفانه و بدبختانه مجری در این مملکت نیست شما هیچیک از وظایف اساسی خودتان را در هیچیک از شئون زندگانی اجرا نمیکنید آنوقت میگویید قانون نداریم اینطور نیست آقای شما خودتان تا خودتان را اصلاح نکنید این قوانین نتیجه ندارد اینها امرار وقت است اینها خود گول زدن است و مملکت را دچار بدبختی کردن است اینها لیاقت و کفایت لازم دارد که آن اشخاص که شاغل مقامی هستند کارشان این باشد که وظایف خودشان را انجام بدهند متأسفانه جز روح کسالت و تنبلی

رئیس - آقای امیر تیمور

امیر تیمور - بنده تصور میکنم که قسمت اخیر فرمایشات آقای افشار بسیار صحیح و شایسته است که دولت و وزارت دادگستری يك توجه مخصوصی بکنند و در اصلاح محاکم يك قدمهایی بردارند باور بفرمائید که يك قسمت از این عملیات بواسطه بی ترتیبی محاکم است و الا شمار برای جلوگیری از این عملك قانون ندارید آقای ؟ شما اگر بخواهید از چاقو کش جلوگیری کنید قانون ندارید ؟ خوشبختانه قوانین بسیار صریح و روشن دارید متأسفانه و بدبختانه مجری در این مملکت نیست شما هیچیک از وظایف اساسی خودتان را در هیچیک از شئون زندگانی اجرا نمیکنید آنوقت میگویید قانون نداریم اینطور نیست آقای شما خودتان تا خودتان را اصلاح نکنید این قوانین نتیجه ندارد اینها امرار وقت است اینها خود گول زدن است و مملکت را دچار بدبختی کردن است اینها لیاقت و کفایت لازم دارد که آن اشخاص که شاغل مقامی هستند کارشان این باشد که وظایف خودشان را انجام بدهند متأسفانه جز روح کسالت و تنبلی

قران معین کرده است و اعلان کرده است کرایه تا شمیرانرا و او بیش از دو تومان که اتومبیل های سواری میگیرند ادعا میکرد يك نفر که چانه میزد میگفت که بیش از دو تومان نمیدهم و او بیش از دو تومان میخواست بالاخره من حوصله ام سررفت بهش گفتم بسیار خوب حالا که به شعبه رسیدیم تکلیف شمارا معلوم میکنم گفت خیلی خوب معین کن البته تا آنجا که رسیدیم یکقدری سرد شدم از آن حرارتیکه داشتم رسیدیم نزدیک شعبه برای اینکه یکقدری خجالت بکشد گفتم پنج دقیقه نگاهدار گفت يك ساعت نگه میدارم آمدیم جلوی شعبه کسی نبود شوfer بوق زد مدتی بعد از توی چادر چند نفر بدون لباس آمدند بیرون بهشان گفتم که این آدم اینطور مارا معطل کرده است و دو ساعت و نیم از ظهر گذشته این بلا را بسرما توی این آفتاب آورده است و باید این را تعقیب کنید بجان همه آقایان نه نمره برداشت نه حرفی زد فقط گفت اینهارا برسان و برگرد و بمن هم گفت خیلی خوب گزارش میدهم و شوfer آنها را باسم صدا میزد میگفت آقای فلان معلوم شد سابقه هم دارند و ارتباط هم دارند ملاحظه بفرمائید با این طرز شل و ول وضع شهر نگهداری است؟! حالا مملکت را نمیگویم پس فردا که جان مردم بلبشان آمد آنوقت يك قانونی می آورید، نظمی اعلان کرده است که اتومبیل سواری هشت قران تا شمیران بگیرد و بقدر ظرفیتش هم سوار بکند دو تومان اقلاً می گیرد و هرچه بخواهد سوار میکند هر کار هم بخواهد میکند شما همه توی این شهر هستید به بینید شهربانی از عهدی این کار برمیآید؟ از طرف دیگر ملاحظه میفرمائید وضع این شهر مقشوش است يك عده بجان مردم افتاده اند و نمیدانم واقعا این پاسباها چه کار میکنند با این وضع بدریخت و بدتر کیب هم که اینهارا در آورده اند این لباس را نمیدانم از کجا پیدا کرده اند؟ این نمونه ذوق و سلیقه عمال دولت است از کجا شما این اجازه را تحصیل کرده اید که پاسباها را باین شکل در این هوای گرم در آورده اید مثل دربانهای هتل؟ شما قانون نمیخواهید شما فقط باید در مأمورین

خودتان روح انجام وظیفه ایجاد کنید علاقه ب مردم علاقه به مملکت و انتظامات ایجاد کنید شما بالاخره يك کاری بکنید که هر مأموری وظیفه خودش را انجام بدهد جلو تر از قاضی مأمورین انضباط شما هستند شما آنها را بوظیفه خودشان آشنا بکنید پول زیادتر بدهید که اینها گرسنه نباشند که بروند بندوبست کنند و الاماده فلان تغییر کند که جلو گیری از چاقو کشی نمیکنند خیلی خوب این قانون میگذرد و تا ده روز دیگر ما خواهیم دید اگر کرد که منم تصدیق میکنم رئیس آقای دشتی

دشتی - بنده عقیده دارم که این قانون بایستی بفوریت تصویب شود این وضعی که اخیراً پیدا شده است در این شهر دیگر نباید این قبیل لوایح را معطل کنیم و از وزارت دادگستری تعجب میکنم که امروز این تقاضا را کردند که این لایحه در دستور گذارده شود بنده نظری که در این لایحه دارم این است که این لایحه با فوریت بگذرد اصل قضیه که آقایان ایراد میگیرند که جای شبهه نیست بایستی دولت جدا بفرسیله که میداند از این عملیات جلو گیری کند يك کارهائی در این شهر میشود که حتی در مملکت وحشی ها ما هم این کار بداست و از طرف هر کس هم باشد جلو گیری میشود ولی در این مملکت بانداز مرخوت و سستی رخنه کرده است که هیچ کاری نمیشود ملاحظه بکنید فلان چاقو کش را که از شهر یور باینطرف شصت فقره چاقو کشی داشته است و سه چهار فقره هم از این چاقو کشی منتهی بفوت طرف شده است او را آزاد گذاشته بودند (یکمده از نمایندگان - خیر او را گرفته اند) شنیدم دیر روز او را گرفته اند باز این کار را کردند خوبست در این جور مواقع يك مواقع غیر عادی است باید دولت خودش اعمال شدت بکند این نفوس مردم را بشماها واگذار کرده اند شماها مسئول امنیت آنها مسئول حمیت آنها مسئول شرافت و ناموس آنها هستید شما اگر قانون هم دستتان نباشد وقتی بکنفر برای از بین بردن جان دیگری برای از بین بردن امنیت چاقو کشید باید بگیرد بد پدرش را در بد او بند (صحیح است) کدام مجلس شورای ملی بشما میگوید که چرا برخلاف قانون چاقو کش

و جنایت کار را گرفته اید و این کار را کرده اید؟ و در این مسئله و در جلو گیری از این شرارتها دولت هر قدر اعمال شدت بکند مجلس شورای ملی صد در صد با آن موافق است برای يك مملکتی برای يك فردی همانطور که آب و نان و غذا خوردن از لوازم اولیه زندگانی او است همانطور هم يك جامعه باید امنیت داشته باشد، انتظام داشته باشد و بنده الان از آقای کفیل وزارت دادگستری تقاضا می کنم که تقاضای تصویب این لایحه را بقید دو فوریت بکنند که این لایحه الان در همین جلسه تمام شود و این بهانه را هم از دست قضات بگیرد و تصور میکنم آقای طباطبائی هم مخالف نباشند و نگویند ما قانون داریم این قانون را هم بفوریت تصویب کنید بدهید بدست دولت و به بینیم چه میشود.

معاون وزارت دادگستری (آقای زرین کفش) - بنده در يك قسمت فرمایش نماینده محترم میخواستم جواب عرض کنم مطلبی که راجع به منع تعقیب چاقو کش فرمودید مورد توجه واقع شده است و خلاصی این شخص روی مسامحه بوده است چون میداند آن دادگاهی که مربوط بحکومت نظامی است ملعم است يك قسمت آن از قضات دادگستری و يك قسمت دیگری از اشخاص نظامی تشکیل شده است (طباطبائی - از کی؟) از نظامی عرض کردم (طباطبائی - آنروز که میگفتم نظامی صلاحیت ندارد قبول نکردید) حالا حکومت نظامی است و در زمان حکومت نظامی محاکم رسیدگی به این قبیل عملیات طبق قانون باید از کار کنان دادگستری و قضات نظامی تشکیل شود و باید دادگاهش ملعم باشد چون در آنجا يك مسامحه شد ولی فوراً اقدام شد و قرار توقیف این شخص صادر شد و دستور داده شد هر جا هست توقیف شود و راجع بفوریت هم اگر مقررات اجازه میدهد بنده موافقت میکنم (جمعی از نمایندگان - اشکالی ندارد لایحه را پس بگیرد و تقاضای دو فوریت بکنید).

[۳ - تقدیم يك فقره لایحه از طرف آقای معاون وزارت دادگستری بقید دو فوریت و تصویب فوریت و اصل لایحه]
معاون وزارت دادگستری - اگر اینطور است بنده

لایحه را پس میگیرم و دو مرتبه با قید دو فوریت تقاضای تصویب آنرا میکنم (صحیح است) رئیس - آقای انوار.

انوار - مطابق ماده ۶۰ نظامنامه در مواقعی که لایحه پیشنهاد میشود وزیر یا پیشنهاد کننده یا یکمده از نمایندگان میتوانند تقاضای فوریت لایحه را بکنند و دلیل فوریت لایحه را هم ذکر کنند و حالا هم چون مجلس کاملاً موافق است و ادله فوریتش هم همین بیاناتی بود که آقای دشتی اظهار کردند و همچنین تمام آقایان هم متوجه هستند که این مسئله خیلی فوریت دارد و فوریت بالاتر از این نمیشود که تأمین جانی برای مردم میشود پس بنا بر این کمیسیون هم با موافقت نظریه دولت تقاضای دو فوریت این لایحه را میکند و تقاضا میشود که این لایحه با دو فوریت بگذرد (صحیح است)

رئیس - مخالفی نیست؟ (گفته شد خیر) رأی گرفته میشود بفوریت اول موافقین برخیزند (اغلب برخاستند) حلی گرفته میشود بفوریت دوم موافقین برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. موافقین با ماده واحده برخیزند (عده زیادی قیام نمودند) تصویب شد.

[۴ - بقیه شور دوم لایحه آموزش و پرورش عمومی]
رئیس - بقیه شور دوم لایحه تعلیمات عمومی مطرح است. ماده دوازدهم:

ماده دوازدهم - شغل کمک آموزگاران از حیث حقوق و سابقه خدمت به ده درجه تقسیم میشود و چگونگی ترفیع و ارتقاء از درجه ای بدرجه بالاتر و سایر شرایط استخدامی آنان همان است که در ماده ده و سایر مواد قانون تربیت معلم مصوب ۱۹ اسفند ۱۳۱۲ برای آموزگاران پیش بینی شده است.

تبصره - دولت مکلف است با توجه باین اصل که باید شغل معلمین هر روز در کشور محترم تر شود و داوطلبان بیشتری را بسوی خود جلب نماید لایحه راجع به بهبود استخدام معلمین در ظرف یکماه از تاریخ تصویب این قانون

تهیه و برای تصویب بمجلس شورای ملی تقدیم نماید.

رئیس - آقای افشار.

بعضی از نمایندگان - عده برای مذاکره کافی نیست.

نبیل سمیعی - بفرمائید بعد کافی میشود.

بهبانی - تأمل کنید و از حدود نظامنامه خارج نشوید.

(در اینموقع چند نفر از آقایان نمایندگان

وارد شده و عده کافی شد)

افشار - عرض کنم این لایحه بنظر بنده یکی از مهمترین لوایحی است که به مجلس تقدیم شده و بنده کاملاً با آن موافقم و ما بایستی کوشش بکنیم که ملت ایران صاحب سواد و معلومات بشود که بتواند بحق ملیت خودش برسد و از طرف دیگر مرهبران و اشخاصی که تمام عمر خودشان را برای تعلیم و تربیت صرف میکنند وضع زندگی این اشخاص را هم باید درست بکنیم که منظور مجلس و دولت از تعلیمات عمومی عملی بشود و بنظر بنده بهترین طریق این است که ما یک قانون کلی استخدامی برای تمام معلمان چه آموزگار و چه دبیر و چه استاد باید تنظیم کنند و بمجلس بیاورند که وضعیت عموم آنها روشن شود تا اینها با فراغ بال و خاطر آسوده بوظیفه مقدس خودشان که از تمام وظایف مقدس تر است ادامه دهند و باینوسیله خدمت بزرگی بنسل آتیه ایران بکنند. در شور اول این قانون از طرف آقای وزیر معارف یک ماده مخصوص بنام ماده ۱۳ ارائه شده بود که بنظر بنده فوق العاده آن ماده بجا بود یعنی وضعیت عموم معلمان را از هر طبقه و از هر حیث روشن میکرد و خاطر آنها را از این حیث آسوده میکرد. متأسفانه در شور دوم آن ماده حذف شده و یک ماده بجای آن آورده اند که بهیچوجه منظور را عملی نمیکند بنده پس از مذاکره با آقای وزیر معارف و جلب نظر آقای محترم همان ماده را با مختصر اصلاحاتی پیشنهاد مجلس میکنم و استدعا میکنم اینها قرائت شود و آقایان تصویب بفرمایند و بیش از اینهم تصدیق نمیدهم.

تصویب شد حالا با آقای وزیر فرهنگ صحبت کردیم و ایشان هم موافقت کردند که اگر آقایان اجازه بفرمایند در آخر ماده ۱۲ این نظر اضافه شود و بنظر من این تبصره ماده ۱۲ سه چهار سطر بی روحی بیشتر نیست و اصلاً معنی ندارد که مینویسد (دولت مکلف است با توجه باین اصل که باید شغل معلمین هر روز در کشور محترم تر شود و داوطلبان بیشتری را بسوی خود جلب نماید لایحه راجع به بهبود استخدام معلمان در طرف یکماه بیاورد) این تبصره بنظر بنده چیز زائدی است و حالا اگر آقایان لازم میدانند تبصره بجال خودش باقی باشد اشکالی ندارد و در سطر اول ماده هم یک اصلاح کوچکی بنظر بنده می آید آنجا که نوشته است (شغل کمک آموزگاران) اگر بنویسد (شغل کمک آموزگاری) بنظر من بهتر است. (نبیل سمیعی در چاپ اشتباه شده است) اگر در چاپ اشتباه شده است که اصلاح شود و حالا هم اگر موافقت میفرمائید این پیشنهادی را که من تقدیم کرده ام خوانده شود و در آخر ماده اضافه شود که از این حیث یک کمکی به طبقه بی بضاعت و مستحق این کشور شده باشد.

مخبر - این پیشنهاد را بخوانند.

رئیس - پیشنهادات خوانده میشود.

رضوی - بنده اجازه خواسته ام مذاکرات که کافی نشد

دکتر ملک زاده - بنده هم اجازه خواسته ام.

رئیس - آقای انوار

انوار - من واقعاً از آقای افشار تعجب میکنم باینکه ایشان در مالیه هم بوده اند و مدتی هم در مجلس بوده اند و میدانند که وکیل پیشنهاد خرج نباید بکنند این پیشنهاد را فرموده اند دولت خودش اینطور تشخیص داده است که این یک چیز زائدی است و پس گرفته است و ما که صاحب مال هستیم بگوئیم خیر دولت اشتباه کرده است ما وکیل هستیم دولت خودش بانظر دقیقی این ماده را مطالعه کرده و پس گرفته است شما باز میآئید آن ماده را پیشنهاد میکنید (هاشمی) - پس گرفت یک لایحه دیگر بجای آن

خواهند آورد) آقای وزیر فرهنگ هم يك آدمی هستند که بعضی مطالب را کمتر بیان میکنند هستند اشخاصیکه باسامی مختلف از مال این مملکت ارتزاق میکنند و بمجرد اینکه يك راهبی هم پیدا کنند بهر ترتیبی شده است يك آبی هم بعنوان استادی و چیز های دیگر از آن مجری بر میدارند پارسال سی کرور بودجه معارف بود شما بردارید به بینید که این سی کرور در کجا مصرف شده جز اینکه يك مشت حقوق بيك اشخاصی داده اند ملاحظه بفرمائید یکنفری یکساعت در دانشگاه درس میدهد یکساعت دیگر در دبیرستان از دبیرستان میرود به دانشسرا از جاهای دیگر هم حقوق دارد و حقوقهای شخصی هم دارد در مؤسسات دیگر هم داخل است این پولها را آخر از کجا باید بدهید؟ مگر راپرتهای دکتر میلسپو را در نظر نمیگیرید؟ مگر بودجه مملکت در نظر شما نیست؟ این را ما برای تمام آقایان وزراء عرض میکنیم که آقایان خودتان را جمع آوری کنید این که نمیشود هر کس قوم دارد قبيله دارد يك کمسی شما سلام کرده است شما چیزی برای او در قانون بگذارید شما مسئول مال این ملت هستید و بنده بیش از این عرضی ندارم و صحبتی نمیکنم ولی خواستم عرض کنم که این چیزی که شما پیشنهاد کرده اید برخلاف نظامنامه داخلی و برخلاف قانون اساسی است این است که بنده با آن مخالفم و اگر شما آن چیزی را که در نظر گرفته اید که مراعات طبقه نازل است يك پیشنهادی هم آقای طباطبائی کرده اند و يك پیشنهادی هم بنده داده ام و يك پیشنهادی هم ضمن تبصره خود دولت کرده بود آن را بنده موافقم ولی اگر نظر این است که طبقه عالیتر يك استفاده بکنند که این طبقه که همیشه مثل اجل معلق مثل يك مرغی که هر جا دانه میریزند آن لقمه را بلع میکنند آن را موافق نیستم ولی اگر به آموزگاران و کمک آموزگاران داده شود بنده موافقم.

وزیر فرهنگ - بنده از آقای انوار که همیشه طرفدار علم و دانش هستند و از معلمان همیشه دفاع فرموده اند انتظار

نداشتم که يك بيانانی بفرمایند که اظهار بی لطفی باشد نسبت به معلمین . اینکه فرمودند دولت پس گرفته است این ماده را باید عرض کنم که دولت اصرار هم داشت این ماده بماند و در کمیسیون فرهنگ و بودجه در شور اول هم تصویب شد و در شور اول در مجلس هم بتصویب رسید ولی در شور دوم در کمیسیون نظر داشتند که برای اینکار لایحه جداگانه آورده شود و در لایحه جداگانه پیشنهاد به مجلس بشود از طرف دولت و بنده هم در کمیسیون ایستادگی و پا فشاری کردم ولی اکثریت قریب باتفاق کمیسیون مقتضی دیدند که این ماده حذف شود پس دولت این را پس نگرفته است اینکه فرمودند این يك كمكی است كه بیک عده میشود که مستحق نیستند بنده لازم است عرض کنم که عموم معلمین حتی آن استادان اگر حقوق آنها را با وضع گرانی امروزه بسنجید و با درآمد سایر مردم کشور مقایسه بفرمائید ملاحظه خواهند فرمود حتی طبقات عالی معلمین که استادان هم باشند حقوق کافی ندارند و بی اندازه زندگانیشان در مضیقه است و سختی است و از طرف دیگر نباید اگر یکی دو نفر سراغ دارند که از چند جا حقوق میگیرند این را نباید اطلاق بفرمایند بعموم استادان و الا اکثر استادان هم امروز از حیث معیشت در زحمت و مضیقه هستند و بعلاوه نباید فراموش هم کرد که این كمك آموزگاران و آموزگاران که ما میخواهیم بوسیله آنها این قانون را اجرا کنیم و بموجب این قانون عده زیادی از آنها تربیت کنیم که قشونی باشند که در این مملکت بر ضد جهل و بی سواد مبارزه کنند این قشون كمك آموزگاران و آموزگاران را کی باید تعلیم کند؟ همین دبیران و دانشیاران و استادان بنابر این اگر ما نسبت بوضع حقوقی دبیران و دانشیاران و استادانهم توجهی کنیم راه دوری نرفته است و باز من غیر مستقیم كمك شده است برای اجرای این قانون که این قدر آقایان علاقمند هستند در هر حال بنده از طرف دولت با نهایت موافقت پیشنهاد آقای افشار را تأیید میکنم ولی اگر مخالف با قانون است که فرمودند بسته بنظر مجلس است در هر حال

اگر پیشنهاد ایشان مورد موافقت واقع نشد، پیشنهاد آقای طباطبائی و گویا آقای دکتر طاهری هم يك چنین پیشنهادی کرده اند که تکلیف آموزگاران و كمك آموزگاران معلوم بشود آنرا آقایان موافقت بفرمایند که تکلیف اینها معلوم شود و این اقل كمكی است که مجلس میفرماید برای اینکه این قانون بدون آموزگار و كمك آموزگار درست نخواهد شد و ما از فردا محتاج خواهیم بود که عده کثیری داوطلب معلم بگیریم و اگر اینها زندگی شان تأمین نباشد نمی آیند فردا که شهر یور است ما بعد از زیادی محتاجیم و صدها داوطلب كمك آموزگار لازم خواهد شد بنابر این تقاضای بنده این است اگر پیشنهاد آقای افشار مخالفت با قوانین ندارد موافقت بفرمایند و الا پیشنهاد آقای طباطبائی پیشنهادی که راجع بكمك آموزگاران بوده است آن را موافقت بفرمائید که تصویب شود.

مخبر - توجه بفرمائید در اینجا صحیح است بنده مخبر هستم ولی مدافع عقیده کمیسیون هستم که کمیسیون اکثریتش چنین مصلحت دانست و استنباط کمیسیون هم در نتیجه شور اول این قانون بود که احساس کرد که مجلس اکثراً این نظر را دارند که این قانون قوانین تعلیمات اجباری است نه قانون استخدام همچنین کمیسیون هم در مقابل تمایل مجلس اظهار خشوع کرد برای اینکه این ماده ای که يك شورش هم گذشته بود از این قانون بقانون دیگری انتقال پیدا کند نه اینکه قصد این بود که در واقع لازم نمیدانست ترمیم حقوق معلمین را و بجای آن ماده عریض و طویل که از حقوق درجات بالا کاسته بشود و از حقوق فعلی آنها چیزی کسر نمیکرد مخصوصاً در عین حال برای اینکه تمام اینها رعایت شود و تحت قاعده صحیح و منظمی در بیاید در همین قانون يك ماده کنجانداده شد که دولت مکلف است در ظرف چند مدت آن قانون را بیاورد یعنی لایحه تنظیم کند و تقدیم مجلس شورای ملی نماید و نظر کمیسیون این بود که آن قانون جداگانه باشد و يك نظر دیگر کمیسیون این بود که نظریات مختلف و پیشنهادات

مختلف از ارباب فرهنگی رسیده بود که آنها را بیشتر مطالعه کند نه این که کمیسیون لازم نمیدانست که حقوق آموزگاران و كمك آموزگاران نباید اصلاح شود این را لازم میدانست و روی همین نظر گزارش را تهیه و تقدیم کرده است و معتقد است ضمن قانون جداگانه باشد.

رئیس - آقای دکتر ملك زاده

دکتر ملك زاده - گویا آقای انوار تشریف ندارند . (انوار - چرا آقا این جا هستم) بلی آقای انوار باتصدیق به تخصص و بصیرت جنابعالی در تمام فنون و بهترین دلیل اینکه در تمام شعبات اظهار نظر میفرمائید و البته خیلی هم بجا است و صحیح است در این موضوع امیدوارم که يك قدری نظر اهل فن را هم ملاحظه بفرمائید و دقت کنید و محترم بشمارید زیرا هیچ مرحله ای در دوره زندگی تمدن و بشریت از دوره دبستان هم از لحاظ مادی و معنوی مهمتر نیست و اگر مردی باید از حیث اخلاق و عادات و از حیث رسوم و وطن پرستی و نمو جسمانی تربیت شود در دو مدرسه اولیه باید تربیت شود ، یکی در آغوش مادر و یکی در مدرسه ابتدائی و دبستان است از این جهت بنده از اشخاصی هستم که معتقدم اگر باید در مملکت يك نژاد فاضل و توانائی درست شود تمام قدرت خود و توانائی خودم را صرف این قسمت می کردم ، یعنی اول سعی می کردم که مادر های جدیدی برای مملکت تهیه بشود زیرا با احصائیه های دقیقی که دنیای متمدن تهیه کرده است صدی نود و نه مردان درجه اول و فلاسفه و اشخاصی که خدماتی بجامعه کرده اند مادر های خوب داشته اند رجوع کنید به علوم و احصائیه ها ملاحظه خواهید کرد که حق با من است و صدی نود و نه اشقیاء ، ظالمها ، آدم کشها از اشخاصی بودند که مادر نداشته و یا مادرشان بد بوده است و آنها را بد تربیت کرده است ، پس باید اول سعی کرد که مادر خوب تهیه کرد و پس از اینکه طفل از آغوش مادر خوب آمد بیرون باید وارد دبستان شود که تربیت علم و اخلاق پیدا کند و همانطور که سلولهای جسمانی طفل نمو میکنند باید روح

وطن پرستی جوانمردی راستی و درستی هم باو دمیده شود تا يك مرد حسابی شود برای مملکت ، متأسفانه در يك مملکتی که معلمین مدارس ابتدائی وضعیتشان از يك سپور بدتر است هم از حیث وضعیت مادی و هم از حیث وضعیت معنوی يك وقتی علماء اگر فقیر بودند ، بی چیز بودند ، روی حصیر می نشستند يك احتراماتی داشتند ، امروز ما خودمان آن احترامات علم و علما را از بین بردیم و در همین مجلس شورای ملی ما فرمان سواد به يك عده ای دادیم و يك اشخاصی که سواد نداشتند ما آنها را به مقام استادی برگزیدیم این بود وضعیت معارفی ما در این مملکت مثل همان قضیه ای که راجع به کریمخان گفتند که این شخص سواد ندارد تا امام جمعه شود و شیخ - الاسلام باشد گفت يك فرمان سواد بهش بدهند این بساطو مقام علمی ما بود در مملکت ، امروز هم معلمین مدارس ابتدائی ما با اندازه سپور نه احترام در جامعه دارند و نه وسایل مادی و معنوی دارند و این احترام ظاهری بقدری مؤثر است که وسایل مادی بآن درجه در روحیات و معنویات بشر مؤثر نیست ، من از اشخاصی هستم که معتقدم آن آدمی که يك روز لباس نو بپوشد این لباس نو يك تأثیری در روحیات او دارد و با آن آدمی که در خیابان های اسفالت راه برود با يك آدمی که تا کمرش برود توی خاک و لجن و گل روحیاتشان فرق دارد و ما اگر بآن مقصود و منظور حقیقی که بعرض رساندم باو برسیم بنا بر این باید سعی کنیم در درجه اول وضعیت مادی و معنوی این معلمین مدارس ابتدائی را که امروز شما انتظار دارید که اینها جامعه را ترقی بدهند و خود شما میدانید که اگر این مملکت را در دیوارش را از نقره و طلا بکنند و تمام کاخهای دنیا را اینجا جمع بکنند تا علم و عدالت در مملکت توسعه پیدا نکند هر عمای که بکنند به نتیجه ای نخواهد رسید و موقتی است و عقیده من این است که الان يك رشته ای بدست ما افتاده است و یکی از جاهائی که باید حسن نیت خودمان را برای این منظور نشان بدهیم تقویت مادی و معنوی برای این دبستانها و معلمین مدارس ابتدائی است و بنده تقاضا میکنم

از مجلس شورای ملی که حداکثر کمک و حسن نیت خودش را نسبت باین موضوع نشان دهد (صحیح است).

(افشار - پیشنهاد بنده را قبول کنند) اما پیشنهاد ایشان که میفرمایند پیشنهاد خرج است اگر شما امروز بگوئید کدام سرباز با این وضع میتواند حافظ کشور باشد، یا ژاندارم با این وضعیت نمیتواند زندگی کند این پیشنهاد خرج است خوب نباید این خرج بشود؟ هر پیشنهادی پیشنهاد خرج تلقی میشود اما موضوع دیگر نظر تان هست که وقتی این لایحه در کمیسیون فرهنگ مطرح بود خود بنده آقای وزیر فرهنگ عرض کردم و به بقیه آقایان هم عرض کردم که لوايح خیلی مهمی در پیش است و آن هم مثل این لایحه ای کیه امروز گذشت حقیقه ضروری بود چون شاگرد مدرسه تا امنیت نداشته باشد که نمیتواند درس بخواند و آن لوايحی که آقای در نظر دارید بگذرد من شخصاً عقیده نداشتم بحذف آن مواد و در آنجا مذاکره شد که آن مواد حذف شود و باز هم عرض میکنم آقا با حسن نظری که دارید و میخواهید بهبودی در امور فرهنگی حاصل شود اخیراً سوء استفاده هایی که در اوضاع فرهنگی شده است باید این وضعیت را حقیقه تحت مطالعه و دقت قرارداد و سعی کنید که باسرع اوقات يك لایحه جامع و معنوی که بوضعیت علم و فرهنگ مفید باشد و تکان بدهد اوضاع فرهنگی مان را و علم را در آن مقامی که شایسته است قرار دهد تهیه کنید و بیاورید و الا چرا برود با حقوق شندر قاز يك نفر آدم معلمی بکند و يك قسمت دیگر هم هست که معلمین نمیتوانند از بعضی چیز های دیگر استفاده کنند، آخر معلم که نمیتواند دزدی بکند يك بدبختی هم معلم دارد در این مملکت که دیگران میتوانند استفاده نامشروع کنند معلم آن استفاده نامشروع را هم ندارد این است که بنده موافقم که آن مواد حذف شده ضمیمه شود و تصویب شود و بگذرد و ما هم موافقیم در صورتیکه تهیه میکنند یا تهیه شده خودشان را موظف بدانند که تا يك هفته دیگر این قانون را بیاورند.

تقدیم يك لایحه از طرف آقای وزیر کشاورزی
وزیر کشاورزی - يك لایحه استخدانی است برای

یکمفتر مهندس آبیاری که میخواهم تقدیم مجلس شورای ملی کنم ضمناً عرض میکنم چون امروز را برای این مقصود آمده بودم اجازه میخواهم يك توضیحی هم در اطراف بیانات آقای ثقة الاسلامی نماینده محترم که در جلسه سه شنبه ۲۱ تیر ماه فرمودند به مرض آقایان برسانم (طباطبائی - این توضیح باشد برای بعد) (وزیر فرهنگ - این ترتیب کار نیست آقا) وقتی که يك بیانی میشود در مجلس شورای ملی این بیان در وضعیت اشخاصی که مشغول کار هستند مؤثر است (طباطبائی - مطلب شخصی که نباید مطرح شود آقا) اجازه بفرمائید وضعت روشن شود اینکه عیبی ندارد بکسی وقتی نسبت داده میشود دزد است باید رسیدگی شود بجای این فرمایشات مطلب تمام شده بود، ضمن مذاکرات قبل از دستور جلسه سه شنبه ۲۱ تیر ماه راجع بفروش ششصد تن پنبه بدون مجوز قانونی بکارخانجات داخلی صحبتی نموده و اظهار داشتند که ملک پور معاون اداره پنبه از این راه سی میلیون ریال بدولت خسارت وارد آورده اند لازم میدانم بعرض آقایان برسانم بطوریکه این جانب تحقیقات کرده ام این موضوع حقیقت ندارد و به آقای نماینده محترم القاء شده است و در هر حال موضوع به هیئت بازرسی واگذار شده است که باین مطلب رسیدگی نمایند و بدیهی است نتیجه رسیدگی آن هیئت با اطلاع آقایان خواهد رسید و ضمناً لازم است این نکته را بعرض آقایان برسانم که قیمت ششصد تن پنبه بر فرض اینکه در بازار آزاد نرخ جدید بفروش میرفت يك میلیون و سیصد هزار تومان میشد اظهار میدارند سه میلیون تومان ضرر بدولت خورده است بنده چون این فرمایش ایشان اسباب نگرانی میشود برای ما مورینی که دارند کار میکنند بنده معتقدم همالطور که ما مورینی که مورد سوء ظن واقع میشوند مورد تعقیب واقع میشوند لازم است گفته شود يك ما مورینی هم که نسبت بخدمات خودشان واقف اند از این اوقات میبایستی نسبت بآنها هم الفصاء شبهه بدود زیرا افعال غرض کردن ایجاد رخوت و غرض میکنند.

[۶ - بقیه شور دوم لایحه آموزش و پرورش عمومی]

- رئیس - پیشنهادات ماده دوازدهم لایحه آموزش و پرورش عمومی خوانده میشود:

پیشنهاد آقای رضوی:

پیشنهاد میکنم ماده ۱۳ دولت بجای این ماده گذارده شود:

رضوی - عرض کنم که مذاکرات مقدمانی جزئیاتش مساعدت با آقایان آموزگاران و استادان بود همه آقایان بآن اظهار نظر فرمودند ولی يك کمکهای است که در يك مواقع معین باید بشود ولی اگر این کمک ها در موقعی که تحمل و فشار زندگی آموزگاران زیاد است از طرف دولت پیشنهاد شود البته بهتر است بنده در لایحه دیدم که نوشته شده است که دولت مکلف است که در ظرف يك هفته این لایحه را بیاورد ولی بقول شاعر که میگوید اگر میخواهی کاری بکنی امروز بکن - گر بخواهی فردا کنی دیگر نیایی باز - قطعاً معلمی نمیتواند آموزگاری نماید برای اینکه زندگی امروز برای اشخاصیکه دارای ماهیانه زیادی هستند ایجاد مشقت و سختی کرده است و آنوقت برای اینکه یکمسه دیگر يك لایحه ای برای آموزگار و کمک آموزگار به مجلس بیاید و آن دور خودش را طی کند و به کمیسیون برود بگذرد سال آتی میخورد بنده اگر پیشنهادی طرح میشود معتقد هستم يك قوانینی را که بالاتر از این قوانین است و آن قوانین و جندان هست و بالاخره باید يك راهی برای کمک باز باشد و حالا که راهی باز شده است بصرف اینکه پیشنهاد خرج شده است و نمیشود این بنظر من يك قدری کم لطفی و بی مورد است پس هیچ ماده هیچ پیشنهادی را نمیتوان در مجلس شورای ملی گذراند این است که بنده پیشنهاد کردم اگر آقایان موافقت بفرمایند آن ماده ۱۳ را بجای این ماده ۱۲ بگذارند که اساساً هم حذف نشده و جزو لایحه دولت هم هست این ماده ۱۳ حذف شود و بجایش ماده ۱۳ لایحه دولت باشد پیشنهاد خرج هم نیست چون خود دولت پیشنهاد کرده است.

مخبر - آقای وزیر موافقت فرمودند بنده هم حرفی ندارم بعنوان اعاده محذوف باشد.

رضوی - آقای وزیر فرهنگ موافقت کنند که ماده ۱۳ بجای ماده ۱۲ گذارده شده و مطرح شود.

رئیس - آقای وزیر فرهنگ موافقت کردند با این پیشنهاد.

وزیر فرهنگ - چون يك پیشنهادی که شده است عرض کردم سابقاً هم تصویب شده است پیشنهاد دولت هم بوده است به عنوان اعاده محذوف ممکن است مطرح بفرمائید قبول میکنیم. ماده ۱۳ سابق خوانده شد.

ماده دوازدهم - هر يك از مشاغل کمک آموزگار و آموزگار و دبیر و دانشیار و استاد و پزشک بیمارستانی ضمیمه دانشکده پزشکی بدیهه تقسیم میشود. حداقل مدت توقف در پایه های يك تا سه یکسال و در پایه های چهار تا شش دوسال و از پایه ۷ به بالا سه سال خواهد بود. حقوق پایه يك کمک آموزگار برابر مقرری دریافتی پایه يك اداری و حقوق پایه يك آموزگاری يك برابر و نیم حقوق پایه يك کمک آموزگار و حقوق پایه يك دبیری دو برابر حقوق پایه يك آموزگار و حقوق پایه يك دانشیاری سه برابر حقوق پایه يك آموزگار خواهد بود. در موقع ارتقاء از پایه بیایه بالاتر در مورد کمک آموزگاران و آموزگاران تا پایه پنج يك پنجم حقوق پایه مادون و از پایه شش به بالا يك هشتم حقوق پایه مادون و در پایه های دبیری يك هشتم حقوق پایه مادون و در پایه های دانشیاری معادل يك دهم حقوق پایه مادون علاوه خواهد شد حقوق هر پایه استادی باندازه يك دهم از حقوق همان پایه دانشیاری بیشتر خواهد بود.

تبصره ۱ - کمک آموزگاران و آموزگاران دبیرانی که متأهل هستند ثلث حقوق پایه يك خود را بعنوان فوق العاده تأهل دریافت خواهند داشت.

تبصره ۲ - وزارت فرهنگ میتواند از میان دبیران و با تصویب شورای دانشگاه از میان استادان و دانشیاران و دبیران دانشگاه کسانی را برای ریاست و نظامت گلاسهای

کمک آموزگاری و دانشسراها و دبیرستانها و همچنین برای بازرسی و خدمات فنی و معاونت دانشکدهها بر طبق آئین نامه مخصوص انتخاب نماید این اشخاص در مدت اشتغال بیکی از این کارها تا پایه پنج نصف حقوق و از پایه ۶ به بالا نلک حقوق پایه خود را اضافه دریافت خواهند نمود. این اشخاص موظفند تمام اوقات رسمی را بخدمات مرجوعه صرف نمایند و بهیچوجه حق اشتغال در دستگاههای دیگر دولتی و غیردولتی نخواهند داشت.

تبصره ۳ - مواد ۱۰ و ۱۱ قانون تربیت معلم مصوب اسفند ۱۳۱۲ و مواد ۱۲ و ۱۳ قانون تأسیس دانشگاه مصوب خرداد ۱۳۱۳ و ماده واحده مصوب ۵ آبان ماه ۱۳۱۷ و مواد ۵ و ۱۱ قانون اصلاح قانون تأسیس دانشگاه مصوب آبان ۱۳۱۹ و تبصره يك ماده اول قانون ۶ آبان ۱۳۲۰ نسبت با آنچه با این ماده مغایرت دارد ملغی میباشد.

بعضی از نمایندگان - رأی بگیرید.

دشمنی - تازه این ماده مطرح است.

امیر تیمور - بنده اجازه خواسته ام.

رئیس - آقای امیر تیمور.

امیر تیمور - بنده تمنی می‌کنم آقایان يك توجهی بفرمایند در شور اول که در این جا گفته شد برای بهبود حال معلمین و آموزگاران آقای وزیر فرهنگ خوب است مطالعاتی فرموده و يك قانون مخصوص تهیه بکنند و تقدیم مجلس شورای ملی بنمایند که يك بهبودی کاملی بحال معلمین و استادان و آموزگاران باشد و با آنها هم گفته شود که الحاقی بقانون تعلیم عمومی است اینطور که این ماده را حالا خوانند و بنده گوش هلمدم بقصدی مطول بود که بنده هیچ ملتفت نشدم و نتوانستم ربط بدهم يك ماده خیلی مفصلی که هم‌ايش مربوط به کمک آموزگار و آموزگار است که ربطی به قانون تعلیمات عمومی ندارد و بنده بایبانی که آقای دکتر ملک زاده در ازوم توجه به آموزگاران و معلمین نمودند فوق العاده موافقم و مورد توجه بنده است و حالاً هم آقای وزیر فرهنگ عرض می‌کنم که قانون استخدام

قانون تربیت معلم، قانون دانشگاه همه را مخلوط کردن این جور در نمی‌آید و موافقت بفرمایند که يك قانون مخصوص برای استخدام معلمین از همه جهت تهیه و به مجلس شورای ملی پیشنهاد شود و البته مجلس عموماً با کمال میل این قانون را بخوبی تلقی خواهند کرد و بنده کاملاً با آن موافقم و هیچ مخالفتی ندارم و قول میدهم که یکی از موافقین جدی باشم و این جا با این ماده مفصلی که خوانند بقدری پیچیده بود که بنده هیچ نمیتوانم بهم تطبیق بدهم.

رئیس - آقای دشمنی.

دشمنی - متأسفانه وضعیت ما طوری است که ما مجبور هستیم قضایای محرز و مسلم را دو مرتبه تکرار کنیم برای اینکه يك دفعه بعدش نگویند که فلانی برخلاف کمک معلمین است و برخلاف تعلیمات است بایستی بنده این مقدمه را عرض کنم که برای اصلاح يك جامعه بزرگترین عامل مؤثر طبقه معلم است برای اینکه اینها هستند که فکر نسل آینده را تربیت میکنند و تحویل جامعه میدهند بنابراین تربیت نسل آینده ما بدست معلمین ما خواهد بود وقتی آدم این اصل را بداند بنابراین باید سعی کند که معلم را از يك طبقه اصیل و فهیم و مؤثر انتخاب کند و برای اینکار بایستی يك حقوقی کافی و وافی هم با آنها بدهیم یعنی برای اینکه این طبقه در مملکت محترم و راحت باشند باید حقوق کافی به معلمین داده شود که زندگی آنها کاملاً تأمین باشد پس بنابراین این اصل مسلم و محرز است مابین همه آقایان که معلم باید يك طبقه خوبی باشد و از هر حیث هم خیالش راحت باشد تا بتواند خدمت بجامعه بکند، اما اینها هیچکدام مستلزم این نیست که ما ماده ۱۳ را بجای ماده ۱۲ بگذاریم و این ماده ۱۳ را که الان خوانند آقای افشار اگر التفات بفرمایند این ماده ۱۳ به همه بدیشتر شبیه است و من شخصاً خیلی آدم کند ذهنی نیستم ولی بزور می‌فهمم برای اینکه پنج شش مطلب مهم را بهم فشرده است و این برای قانونگذار عیب است چندین موضوع مالی و غیر مالی را توی این ماده چسبانده اند و این از نقطه نظر قانونگذاری برای يك مجلس

شورای ملی عرض کردم عیب است که در قانون تعلیمات اجباری اضافه حقوق معلم و استاد و ترفیع آنها را در آب بگذارید البته مانضوب می‌کنیم مخصوصاً برای آموزگاران و کمک آموزگاران ما موافقت می‌کنیم و خود آقای دکتر سیاسی هم علاقه دارند (معدل - علاقمند هستند که استادان عالی و آموزگاران متوسطه را هم بگذارند و بار سنگین میشود) در ماده ۱۳ هم همین کار را کرده‌اند که ما مخالفیم و بهمین جهت بنده عرض کردم که از این ماده چیزی فهمیده نمیشود والا اگر آموزگاران بود حرفی نداشتیم چون شما لایحه تعلیمات اجباری می‌آوردید پس بنا بر این اگر ماده متناسب با معلمین دبستان باشد عیبی نیست موضوع این است که در ماده ۱۳ طوری مطالب را گنجانده‌اند که معلمین و استادان دانشگاه هم ضمیمه میشوند و این در اینجا تناسب ندارد این يك مسئله و موضوع دیگری است و بنده هم با آقای دکتر سیاسی عرض کردم و ایشان هم موافقت فرمودند که اساساً برای معلمین باید يك قانون استخدام داشته باشند و این قانون استخدام طوری باشد که شامل تمام افراد معلمین این کشور باشد بشکلی که هم سابقه خدمتشان محفوظ باشد و هم درجه علم و اخلاق مثلاً فرض بفرمایند که ممکن است يك معلمی ۱۵ سال کار کرده باشد اما دیپلمه نیست و یکی دیگر دیپلم دارد ولی سابقه ندارد و یکی دیگر طور دیگر است و هر دو اینها را دارد پس باید وزارت فرهنگ يك لایحه قانون استخدامی برای کلیه آموزگاران از پائین تا دبیر و استادان بنویسد اما باین شکل گنجانیدن این يك چیز خوبی نیست از نظر مجلس و قانونگذاری علاوه بر این يك اشکال قانونی دارد شما بودجه را سنگین می‌کنید از يك طرف و از طرف دیگر رئیس کل مالیه را آوردید که معادله بودجه تنظیم کنند شما بدون اطلاع ایشان يك میلیون دو میلیون بودجه میخواهید اضافه کنید اینکار نمیشود شما يك سیستم مالی اتخاذ کرده‌اید باید مطابق آن سیستم مالی عمل کنید در شور اول که ما پیشنهاد کردیم روی این نظر بوده است که پیشنهاد کردیم و تمام آقایان

صد در صد موافقتند که معلمین باید حقوق کافی بگیرند خصوصاً معلمین مدرسه ابتدائی و هر کس بر خلاف این بگوید خلاف عقل و خلاف وطن پرستی بوده است و این کماتیکه آقای دکتر ملک زاده و افشار و امیر تیمور میفرمایند عین حقیقت است و صحیح است و ما قبول می‌کنیم اما چیزی که هست آقایان که میفرمایند ماده ۱۳ شور اول را که کمیسیون تنظیم کرده حالا بیاورند و تصویب کنند دولت هم موظف خواهد بود که این را اجرا کند این عمل برخلاف آن منظور مالی است که دولت دارد پس بنابراین اجازه بفرمائید همینطور که در این لایحه معین کرده‌اند همین را معین کنیم و ماده بعد دولت را هم مکلف کرده است که اینکار را بکند و بنده با کمال خلوص نیت هم قول میدهم که اینکار را میکند و لایحه جدا گانه می‌آورد

وزیر فرهنگ - حاضر است

رئیس - آقای عراقی

عراقی - بنده تمنی می‌کنم که آقای دشمنی توجه بفرمایند شاید عرایض بنده کافی باشد که ایشان را قانع کند حضرتعالی سوابق زندگانیتان دال بر این است که يك شخص علم دوست هستید نویسنده و فاضل هستید و از حضرتعالی شایسته و بر ازنده نیست که در يك موقعی که مجلس شورای ملی میخواهد يك قسم از راه مساعدت معلمین بردارد آن نظامات و مقرراتی را متوسل بشوید که همیشه يك عده بی فضل به آنها متوسل میشوند و در نتیجه يك عده عناصر با فضل از آن مزایا محروم شوند عرض کنم این را که فرمودید این ماده پیشنهادی را مطالعه فرمودید و از آن چیزی نفهمیدید بنده هم تصدیق می‌کنم که خیلی موضوع این ماده دقیق و فنی است حضرتعالی قاعداً میبایستی در کمیسیون فرهنگ تشریف سداشته باشید برای اینکه یکی از فضلاء مجلس هستید حالا نمیدانم یا مجال ندارید یا اینکه میل ندارید یا همکاری کنید تشریف نمی‌آورید البته با مطالعه مختصری میتوان آنرا درک کرد اما معلمین را در کشور بموجب قوانین به پنج رشته تقسیم کرده‌اند معلمین مدارس ابتدائی آموزگار

و کمک آموزگار معلمین متوسطه بعنوان دبیر معلمین مدارس عالی که دانشکده باشد استاد دانشیار هستند و هر کدام از اینها يك مراتبی برای خدمت دارند و با يك طرز خیانت استفاده نمیکنند و حقوقی میگیرند بنابراین رویهمرفته آنچه که از این لایحه تعلیمات عمومی عاید کشور میشود همین ماده ۱۲ است و تصویب این ماده ۱۲ بهبودی سربع و کاملی است در وضع استخدامی معلمین فعلی که نتیجه تصویب این قانون است تا بعد در طی ده سال موجبات تعلیم عمومی در مملکت فراهم شود توجه بفرمائید این است که عموماً معلمین از تمام طبقات بیشتر در مضیقه هستند بنده نمیخواهم زیاد مصدع شوم و خودم افتخار دارم که از معلمین هستم و این قانون معین کرده است که يك رفاهیت بیشتری بحال معلمین بشود و اینکه فرمودید چند میلیون تفاوت میشود خیر تفاوت اینقدرها نمیکند بنده اشل حساب کرده اش را در جیبم دارم آنقدرها تفاوت حاصل نمیشود صرفاً سرعتی میدهد بترقی آنها لذا نباید اشکال تراشی برایشان کرد سابقاً بطرز اشراف منش و اعیانی رتبه های بالا را حقوق بیشتر میدادند و رتبه های پائین را حقوق کم حالا این قانون این قسمت را تعدیل کرده است که رتبه های بالا و پائین خیلی اختلاف ندارد بالائی ها را یکقدری حقوقشان را پائین آورده و اشخاصیکه در طبقه پائین قرار گرفته اند قدری حقوقشان را بالا برده پس تحمیل زیادی بر بودجه نمیشود یکی دیگر اشکالی که آقای دشتی فرمودند که تصویب این ماده مستلزم این است که چند میلیون به بودجه کشور افزوده شود این را باز حساب نکرده فرمودند این چیزی ببودجه اضافه نمیکند رتبه ها را بهم نزدیک کرده است آقای اصول اشرافیت و اعنایت را زایل کرده است آن رتبه های بالا حقوق زیاد میگیرند و رتبه های پائین خیلی کم و حالا آمده اند این رتبه ها را بهم نزدیک کرده اند رتبه های بالا را کمتر کرده اند و رتبه های پائین را بالا برده اند که بهم نزدیک شود یکی دیگر دولت خودش این را تهیه کرده در مجلسن تهیه کردند هم بنظر رئیس کل دارایی رسانیدند و موافقت

کرده بودند و تمام دستسکاهای مالی دولتی با تصویب این قانون موافق بودند که دولت بمجلس آورده و صرفاً علت حذفش این بود بلکه این بود که معلمین و فرهنگی ها میخواستند هر کدام این قانون با منافع خصوصی آنها تطبیق شود و يك پیشنهاداتی را داشته بودند که یکی یکی از آقایان نمایندگان کرده بودند و شاید در حدود پنجاه پیشنهاد راجع بهمین ماده بکمسیون رسیده بود و کمسیون را خسته کرده بود و بالاخره اینطور تصمیم گرفته شد که ضمن تبصره این ماده ما دولت را مکلف کنیم که در طی قانون مخصوص تکلیف استخدام معلمین را معلوم کند اما این ماده پیشنهادی را هم دولت درش مطالعه کافی کرده بود و هم در کمسیون و هم در شور اول در مجلس مورد بحث واقع شده بود و بنظر رئیس کل دارایی هم قبلاً رسیده بود و هم دولت از نظر مالی موافقت کرده بود و مستحضر هستند که چه مقدار با تصویب این ماده بر بودجه اضافه میشود از اینجهت بنده از آقایان تمنا میکنم بعنوان مساعدت با معلمین و آموزگاران که امروز يك طبقه بیچاره مضطر هستند این ماده را تصویب بفرمایند و فرق معلم با سایر طبقات این است که معلم عزت نفس دارد مناعت دارد و این است که از گرسنگی هم اگر ببرد نمیآید جلوی آقایان اظهار کند و تضرع و زاری کند واقعاً دارند از بین میروند واقعاً حقوق آموزگاران در مملکت ما خجالت آور است در پاتخت حقوق آموزگار از صد تومان تجاوز نمیکند از پنجاه تومان تا شصت تومان تا صد تومان در دهات و شهر های کوچک حقوق آموزگاران ماهی سی تومان است خدا میداند حال قبول نمیکند يك حطب روغن را به حال بدهید از بازار تا پانمانار بیاورد يك تومان نمیگیرد بنده بنام مساعدت با معلمین که خودم هم افتخار آنرا دارم هستم از آقای دشتی که از فضیلتی درجه اول مجلس هستند استدمنا میکنم که موافقت بفرمایند که این ماده بگذرد و مطمئن باشند که جمعقرارات و آئین نامه بهیچ جا تأثیر نخواهد کرد و تحمیلی هم ببودجه نیست.

رئیس - آقای دکتر طاهری

دکتر طاهری - در اینصکه نسبت بطبقه معلم باید مساعدت شود همه آقایان موافقت منتهی این است که صحبت هائی که میشود راجع بطرز و موقعش است لایحه اول را که آقای وزیر فرهنگ برای تعلیمات اجباری دادند به مجلس از لوائح بسیار خوب هم هست این لایحه در اولش يك صورتی داشت و بعد در ضمن شور در کمسیون صورت مختلفی پیدا کرد کمسیون فرهنگ مثل همه اعضاء مجلس و نمایندگان محترم نظر بمساعدتی که با طبقه معلم و کمک بتعلیم و تربیت داشت با اینکه بعضی پیشنهادات مالی بود که اضافه شده بود و در ضمن شور در کمسیون پیشنهاد شده بود قبول کرد کمسیون و نگفت که نسبت باین ها نظر وزارت دارایی جلب شود و گفته شد چون کمک بفرهنگ است بایستی زودتر بگذرد در شور اول تصویب شد و آمد به مجلس و در مجلس باین موضوع تذکر داده شد که با اینکه لایحه تعلیم اجباری از بهترین لوائح است و باید برای آنهائی که متصدی اینکار هستند که عبارت از کمک آموزگار و آموزگار است تا پنج سال شش سال که این تعلیمات اجباری است بایستی نسبت با آنها مساعدت شود اما چندین قانون دیگر را نقض کردن و يك مرتبه يك ماده را که مربوط باین قانون نیست وارد این قانون کردن این قانون را از موضوع خودش خارج میکنند قسمتی از آقایان پیشنهاد کرده بودند این ماده حذف شود و از این قسمت خارج شود و بعد تکلیفش را دولت معلوم کند کمسیون فرهنگ که بنده هم عضو هستم آن روز اتفاقاً کاری داشتم که در کمسیون نبودم معلوم شد که با این پیشنهادات موافقت کرده بود و دولت را یعنی وزارت فرهنگ را موظف کرده بود ضمن تبصره که تا یکماه لایحه مستقلی برای اصلاح حال معلمین بیاورد و این بسیار کار خوبی هم هست و از قراری که آقای وزیر فرهنگ میفرمودند آن لایحه الان حاضر و مهیاست که بعد از این که این لایحه گذشت آن را هم تقدیم مجلس بکنند چون یک نفر از نمایندگان - مانعاً الجمع نیست الان هم میتوانند بدهند.

دکتر طاهری - تهیه لایحه آنها با وزارت فرهنگ نیست بایستی که قسمت مالیش هم تأمین شود و از این جهت بایستی که با رئیس کل دارایی و سایر وزارتخانه ها هم مذاکره شود کمسیون بودجه دولت موافقت کند که ما موافقیم برای کمک بحال معلمین و مستخدمین همه موافقت بنابراین اگر چنانچه ماده را بشکلی که بود با يك اصلاح مختصری که پیشنهاد شده بود و آقای طباطبائی پیشنهاد کرده اند و بنده هم پیشنهاد کرده ام که طبقه کمک آموزگار و آموزگار که مربوط باین قانون نیستند امروز تکلیفشان معلوم شود و حقوق کافی هم بهشان داده شود اصراری که آقای نراقی هم فرمودند استدلال هائی که فرمودند مربوط باینها بود و این ها هم باید تأمین شود و برای اینکه این لایحه زودتر تأمین شود اگر آقایان موافقت بفرمایند همانطوری که دولت مکلف است و خودشان هم الان اینجا اظهار خواهند کرد که ما لایحه را حاضر کردیم و تقدیم میکنیم بگذارید که این لایحه امروز بگذرد و قسمت مربوط به آموزگار و کمک آموزگار معین شود و مبلغی که زید گیشان را کاملاً تأمین کند و بعد از ختم این قانون هم فوراً آقای وزیر فرهنگ لایحه استخدام معلمین را بیاورند با کمال دقت وسیدگی و مطالعه تصویب بکنند مجلس هم بنده قول میدهم که با کمال صمیمیت نسبت بطبقه استاد و دبیر و آموزگار و معلم معتقد است که باید محترم باشند و زندگانشان تأمین بشود و با آنها مساعدت شود (صحیح است)

رضوی - اجازه می فرمائید بنده خودم پیشنهاد دهنده هستم. يك توضیحی بدهم؟

افشار - بنده اجازه خواسته بودم برای صحبت. اجازه می فرمائید؟

رئیس - قبل از شما چند نفر اجازه خواسته اند. صحبت کردن اندازه دارد. اینجا مذاکره شد که ماده پیشنهادی دولت عوض این ماده گذاشته شود حالا رأی میگیریم بینیم اگر مجلس موافق است که این ماده مطرح شود بسیار خوب والا در همان ماده که اینجا بود وارد میشود و رأی میگیریم

طباطبائی - مذاکره اش را قبلاً آقایان کرده اند اجازه بفرمائید رأی بگیرند .

مخبر - مذاکرانی که اینجاست مثل این است که نسبت بماده که الان پیشنهاد کرده اند آقایان که بجای ماده ۱۲ باشد کمیسیون يك اشکالاتی داشته در حالی که اینطور نبود کمیسیون ماده را خوب تشخیص داد تنها نه برای آموزگار و کمک آموزگار مساعدتی بشود و حقوق شان بالا برود بلکه در مورد دبیر و دانشیار و استاد هم حقوق منظم و کافی معلوم شود ولی نظر باینکه وضع آموزگاران و آقایان معلمین بقدری تنوع پیدا کرده است در وزارت فرهنگ که شاید در هیچیک از ادارات دولتی و وزارتخانه این تنوع وجود نداشته باشد و همه اینها را در نظر گرفته اند که بدقت تا اندازه که ممکن بوده است تنظیمش کرده اند که به يك صورت واحدی که متناسب هم باشد در بیاید و نسبت به مقامات پائین حقوق بالا برود و نسبت بمقامات معلمی تناسب و تعدیلی در کار باشد و این ماده در لایحه دولت پیشنهاد شد کمیسیون هم تصویب کرد اشکالی نداشت باین قسمت ولی آن روز هم که این لایحه پیشنهاد شد اردیبهشت ماه بود و امید میرفت که قانون زودتر بگذرد ولی قانون مدتی طول کشید و نظر اکثریت اعضاء کمیسیون و عده از آقایان نمایندگان بر این شد که برای این موضوع لایحه جداگانه تنظیم و تقدیم شود وزارت فرهنگ هم موافقت کرد لایحه آن را هم تهیه کرده اند که زودتر تقدیم مجلس نمایند یعنی بعد از این قانون تقدیم نمایند چون شرط اعظم اجرای لایحه تعلیمات عمومی درست شدن وضع و حقوق معلمین است حالا اگر احتمال میدهند که آن قانون دومی که آقایان در نظر دارند در این دوره مجلس بگذرد که هیچ و اگر احتمال نمی دهید که بهترین شکل آن همین است که این ماده قانون بطوری که پیشنهاد شده در اینجا گذارده شود و تصویب شود **رئیس** - آقای مخبر شما موافقتی که همین ماده سیزدهم پیشنهادی دولت جای ماده دوازدهم کمیسیون گذاشته شود **طباطبائی** - اجازه می فرمائید؟ اینطور که میفرمائید

ماده پیشنهادی دولت . ماده پیشنهادی دولت نیست (صحیح است) دولت همچو پیشنهادی نکرده است این ماده شوراول کمیسیون است که پیشنهاد کرده است و اینجا يك اصل صحیحی بود که آقای دشتی پیشنهاد کردند و تذکر دادند که دولت باید برود و خرج آن را در نظر بگیرد کمیسیون اینکار را نمیتواند بکند و برای همین هم بود که در شور دوم برداشته شد و ما از آقای وزیر فرهنگ خواهش کردیم که لایحه جامع دیگری برای معلمین بیاورد و برای کمک بآموزگار و کمک آموزگار چون در این لایحه مناسبترین موقع برای اینکار بود آقایان نظر دارند که این موضوع در این قانون تأمین شود و در خود قانون هم دولت رامکلف کردیم که لایحه آن قسمت را بیاورد بمجلس حالا بسته است بنظر آقایان . مصلحت هم در همین است

وزیر فرهنگ - در اینکه همه آقایان موافق هستند باینکه باید بمعلمین کمک شود و در وضع زندگی و استخدامی آنها بهبودی حاصل شود حرفی نیست و اینکه آقای دکتر طاهری تذکر دادند راجع باین است که بچه کیفیت این کمک بشود و در شور اول این لایحه در کمیسیون فرهنگ و بعد در کمیسیون بودجه که آقای امیر تیمور مخبر آن هستند ماده ۱۳ تصویب شد مذاکره هم زیاد شد در هر دو کمیسیون این را پذیرفتند و قبل از اینکه ماده ۱۳ در کمیسیون بودجه مطرح شود بنده این لایحه را بهمان صورت که در شور اول کمیسیون تصویب شده بود برای رئیس کل دارائی فرستادم و ایشان راجع باین ماده اظهار نظر مخالفی نکردند و در جوابی که برای بنده فرستاده بودند آنجا راجع بماده ۸ که پیش بینی وضع يك مالیاتی شده مخالفتی کردند و مطابق نظر ایشان آن ماده ۸ را تنظیم کردیم چون در جوابی که ایشان برای من نوشته اند راجع بماده ۱۳ اظهار نکرده اند من تصور میکنم که ایشان هم نظر مخالفی ندارند و لایحه هم که فرمودید برای معلمین حاضر است ولی چنانکه تذکر دادند بنده صبر نخواهم کرد تا یکماه دیگر همین الان هم حاضر است ولی چون ممکن است طول کشد بنده شخصاً موافق تر

هستم باینکه این ماده بخصوص در این لایحه تصویب شود ولی اگر مجلس موافق نبودند با این ماده بيك ملاحظاتی آوقت با نظریه آقای دکتر طاهری و آقای طباطبائی و آقای دشتی که راجع بآموزگار و کمک آموزگار تکلیف را معین میکند با آن موافقت خواهم کرد و بنده برای اینکه تکلیف معلمین معلوم شود عرض میکنم در مرحله اول بنده باین پیشنهاد عاده محذوف آقای رضوی پیشنهاد کردند موافق هستم و در مرحله ثانی با پیشنهاد آقای افشار (بعضی از نمایندگان - رأی بگیری آقایان رأی بگیریید به پیشنهاد آقای رضوی) .

رئیس - موافقت با پیشنهاد آقای رضوی که ماده ۱۳ دولت عوض این ماده ۱۲ باشد برخیزند (عده کثیر برخاستند) تصویب شد .

انوار - الان مطابق نظامنامه پیشنهاد رأی باورقه میکنم چون اشتباه و مشکوک شد .

رضوی - آقای انوار حیا کنید نفس مردم گرفته شده است **مخبر فرهمند** - تشخیص با رئیس است بشما مربوط نیست آقای انوار بشما چه (زنک متمد رئیس)

افشار - از هشتاد نفر پنجاه نفر رأی داده اند .

انوار - کبی شماره کرد ؟

افشار - آقای هاشمی عضو هیئت رئیسه .

انوار - ایشان الان مخبر هستند . (عده از نمایندگان ختم جلسه) .

رئیس - ایشان يك پیشنهادی کردند و آن پیشنهاد بعرض مجلس رسید باید تکلیف آن معلوم شود این انقدر گفتگو ندارد .

(یکی از نمایندگان - ماده ۱۳ را بخوانید) .

رضوی - پیشنهاد بنده این بود که ماده ۱۳ سابق را

بگذارند بجای ۱۲ حالیه آقای وزیر فرهنگ قبول کردند آقای مخبر هم قبول کردند لذا بموجب نظامنامه ماده ۱۲ از بین رفت و ماده ۱۳ جزء لایحه گذارده شد پس رأی که گرفته شد و تصویب شد مربوط بآن ماده ۱۳ است که جای ماده ۱۲ گذاشته شده است حالا اگر مطلبی هست بفرمائید . **نبیل سمیعی** - پیشنهاد آقا این بود که بجای ماده ۱۲ ماده ۱۳ را بگذارید حالا باید نسبت باصل ماده رأی گرفته شود .

مخبر - بمحض اینکه بنده و آقای وزیر قبول کردیم مجلس هم آنها جزو مواد قانون تلقی کرده مذاکرات هم باندازه کافی شد و مذاکرات آقایان دشتی و طباطبائی و امیر تیمور راجع بهمین ماده بود حالا اگر میخواهید باستیناف ببرید و از سر بگیریید نمیشود والا ولی گرفته شد و تصویب شد **رئیس** - آقای دکتر ملک زاده .

دکتر ملک زاده - اینکه در کمیسیون آن ماده قبول نشد برای این بود که بيك پیشنهاداتی در اطراف آن شده بود که البته باعتبار خودش باقی است و حالا برای آنکه کیفیت آن معلوم شود و اکثریت نیست بنده تقاضا میکنم جلسه را ختم کنیم و برای جلسه آتیه در اطراف پیشنهاد ها صحبت شود چون شما رأی بماده که نکرقتید .

رئیس - عرض کنم که بماده ۱۳ رأی گرفته شد و تصویب شد بجای ماده دوازدهم و این پیشنهاد ها دیگر مورد ندارد .

۷- موقع ودستور جلسه آتیه - ختم جلسه

رئیس - اگر اجازه میفرمائید جلسه را ختم کنیم **جلسه آتیه روز پنجشنبه ۶ مرداد چهار قبل از ظهر دستور همین لایحه .**

(مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری